

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Še o strokovni organizaciji

Nekoliko smo že pisali o pomenu in vzroku neodvisnosti delavske strokovne organizacije. Vendarle nekateri ali namenoma ali pa dejansko ne morejo tega našega stališča razumeti. Kdor je bral zadnji čas slovenske dnevnike, je moral priti do prepričanja, ali da so te naše besede in trditve neiskrene ali pa da hočejo nekateri namenoma škodovati naši Jugoslovanski strokovni zvezi. Za lase je bila JSZ privlečena v volivni manevar, kot da je ona važen činitelj v nastalem volivnem boju. Kljub temu, da smo prepričani o tem, da tudi vsako nadaljnje pisanje ne bo imelo haska pri teh ljudeh, pišemo o tem vprašanju ponovno. Pišemo pa predvsem za tiste, ki nas hočejo dobrohotno razumeti, in za naše člane, da nas bodo popolnoma razumeli, ker je to zaradi jasnosti nujno potrebno. To pa predvsem zato, da ne bodo nasledili lažnim podtikovanjem in pisanju, ki ima samo agitacijsko volilni namen, na drugi strani pa škodovati naši strokovni organizaciji.

Delavska strokovna organizacija je že po zakonu nepolitična organizacija in samo stanovsko-gospodarska organizacija, ki mora delovati v okviru svojih pravil. Lahko se pripeti, da nas volivni boj pritegne v svojo sredo, kar imajo neki ljudje nedvomno namen s svojim pisanjem, pa samo zato, da bi potem lahko rekli, da je organizacija prestopila svoj delokrog in je zato zrela za razpust. Toda ta volilni manevar nas ne bo speljal na ledeno ploščo in mi bomo našo Jugoslovansko strokovno zvezo znali tudi pred takimi nakanami braniti.

Prvi teden, ko so bile razpisane državnozborske volitve, smo v uvodniku »Del. pravice« napisali, da so svobodni vsi ljudje in da ima vsak pravico svobodno se odločiti za katero koli stran političnega življenja, tudi če je član strokovne organizacije, ki je nepolitična organizacija.

Že iz teh besed je dovolj razvidno za vsakogar, da je JSZ ob razpisu volitev takoj zavzela svoje načelno stališče, ki je popolnoma v skladu z njenimi pravili in tudi njenimi osnovnimi načeli. Prav zato Jugoslovansko strokovno zvezo prav nič ne brigajo ne številni kandidatski listi in ne kandidatske liste. Kljub temu pa so njeni člani kot svobodni državljani, ki v redu izpolnjujejo svoje obveznosti do države, kot zrela možje poklicani, da tudi odločajo o prihodnjem parlamentarnem zastopstvu in pazijo na to, ta bo tako, da bo ljudem in državi v korist. To pravico pa ima vsak državljani, naj si bo industrijec, obrtnik, kmet ali delavec, pa naj bo strokovno organiziran ali ne.

Kakor mora strokovna organizacija izvršiti svoje obveznosti do članstva in je od članstva odvisno, kako je njeno vodstvo in kako je njeno delo ali pa tudi njen obstoj, prav tako naj politična stranka brez kakih pomožnih organov (strokovne organizacije) sama daje odgovor pred svojimi volivci in gleda na to, da bo delala tako, da bo imela volivce za seboj. Ta obračun politične stranke naj napravi s svojimi volivci ona sama, in delavske sindikate, ki so samostojni činitelji na svojem delovnem področju, pusti na miru. Nemoteno naj različni sindikati opravljajo svoje delo naprej, ko imajo toliko in toliko potreb v vsakdanjem delu, tudi v času volivnega boja. Kakor si pri volitvah v delavske ustanove ne

Ob 29. oktobru:

Premišljevanje o svobodi

Zgodovina nam pravi, da smo se pred dvajsetimi leti, 29. oktobra l. 1918., osvobodili tisočletnega tujega jarma in nastopiti novo pot, pot v samostojno državo, pot v svobodo. Usoda je Slovence odredila naloge, »da pokažejo, ali so zmožni največje človeške umetnosti, vladati sami sebe«. Po dvajsetih letih imamo pravico in dolžnost, da pregle damo, kako smo »svobodno« gospodarili s »svobodo«.

Dve izjavi iz dobe strahote in naporov za novo državo imamo, ki nam kažeta, kako so si ustvarjalci Jugoslavije zamislili novo državo — majska deklaracija in krfski pakt; prva je bila temelj vsega dela v monarhiji, druga pa temelj agitacije pri antantici; za obe torej lahko rečemo, da sta resnično vsaj moralno, delno pa tudi pravno obvezni. Majska deklaracija pa je za nas Slovence še toliko važnejša, ker se je v njeno obrambo postavil prav ves narod, ne glede na strankarsko pripadnost.

V majske deklaraciji so zahtevali državni poslanci iz jugoslovanskih pokrajin avstrijske državne polovice »samostojno državno telo, ki bo prosto narodnega gospodstva tujcev in osnovano na demokratični podlagi«. Krfska deklaracija je prihodnjo državo še natančneje opredelila: »Ona (Država SHS) bo ustavna, demokratska in parlamentarna monarhija«. Posebne zastave, srbska, hrvaška in slovenska, so enakopravne in se morejo svobodno rabiti ob vseh priložnostih; ozemlje kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev obsega vse tisto ozemlje, na katerem zdržema in strnjeno živi naš troimeni narod.«

Že mirovna konferenca je bistveno okrnila naše narodno ozemlje, saj je odrezala z mejo proti Avstriji in Italiji blizu 30% strnjeno naseljenih Slovencev od nove svo-

želi delavstvo strankarskega vtikanja, ko strokovne organizacije vodijo volivni boj in postavljajo svoje kandidatske liste, prav tako hočemo, da politične stranke pri političnih volitvah ne izrabljajo strokovnih organizacij v svoje namene.

Želimo le, da nas predvsem delavstvo dobro razume, ker njemu bomo za svoje delo dajali odgovor. Naša želja pa je, da nas razume vsa dobrohotna javnost, da bo znala tudi pravilno soditi naše delo, čeprav vemo, da nas nekateri, ki imajo pač korist od tega, ne bodo hoteli razumeti. Preko volilnega boja bo JSZ šla mirno naprej in vsak dan gledala na to, da dela v svojem področju nemoteno naprej za korist svojega članstva in vsega delavstva

bodne jugoslovanske države. Toda tudi v državi sami se niso razmere mogle urediti. Vidovdanska ustava, ki so jo zagovarjali odločilni srbski činitelji z motivacijo, da se Srbi niso borili za državo, organizirano kakor bivša Avstro-Ogrska, to je avtonomistično ali federalisti-

čno, marveč za tako, ki bo centralistična, kakor je bila predvojna Srbija, ta ustava je bila sprejeta proti volji večine hrvaških in slovenskih zastopnikov. — Neurejene razmere so trajale dalje, sledil je državni udar leta 1929. in temu diktatura.

Velika naloga delavskih organizacij: izobrazba

Razsoden in razmišljujoč človek danes dobro ve, da je hud udarec za posameznika kakor za skupnost človekova nevednost. Z domačimi besedami bi rekli, da neumnost najbolj tepe človeka na vseh njegovih potih. Kako tudi ne? Delavec — v našem primeru — ki ne pozna niti najosnovnejših vprašanj, ki se njega tičejo, ki nikoli ne razmišlja o socialnih zakonih, o drugih javnih vprašanjih, ki odločajo tudi o smeri njegovega življenja, tak delavec je šele resnični revež. Ne preostaja mu drugega, kot živeti tja v dan, sprejeti, kar se mu nudi, in na vse težave, ki jih od časa do časa doživi, je zanj kletve ali »Bog pomagaj« začetek in konec modrosti. Potem ni prav nič čudno, da so prav taki ljudje najbolj izkoriščani. Kapital si misli: zakaj jih ne bi, saj si ne morejo pomagati! In tako ima ljudska neumnost tudi velike zasluge na tem, da so socialne razmere takšne, kakršne so. Pa ne samo to! Kakšna ovira in kakšno napotje dela strokovni organizaciji ljudska neumnost, ki zaradi svoje nerazsodnosti ne pozna važnosti pravega ljudskega gibanja.

JSZ je že od Krekovičevih časov pa do danes skrbela ne samo za strokovno plat, temveč tudi za kulturno. In tega je danes delovni človek še vedno tako potreben. V nasprotnem primeru namreč vidimo, kako silno lahko koristi delavec, ki se je umsko dvignil. Koristi sebi in svoji skupnosti. Kot tak tudi prav nič ne zaostaja v življenjsko važnih vprašanjih za šolanim človekom; nasprotno, posebno pri socialnem vprašanju gre prvenstvo prvemu, kajti pri njegovi izobrazbi služi delavcu njegovo življenje za podlago.

Sicer je čudno govoriti o nezadostni izobrazbi delovnega človeka, ko ima danes skoraj v vsaki vasi po dve družbe. Kako da ga ta ne dvignejo na življenjsko višino?

Sodba o tem se je že zdavnaj povedala! Ta »izobrazba«, ki se ponuja na vseh voglih, ne ustreza življenju delovnega človeka. Na vsak korak slišiš, da se je ta »izobrazba« rodila kje v mestu, kjer so ji kumovali stremuhi in zakulisni načrti...

Zato ni čudno, da s pravo izobrazbo ni tako, kot bi bilo želeli. Prav v preteklih tednih se je ljudska nerazsodnost pokazala zopet v vsej svoji pristnosti. Ko je sicer zares šlo za vojno ali mir, katero vprašanje je nastalo za razmišljajočega človeka iz znanih evropskih navzkrižij, se je velik del ljudstva pokazal v podobi prebujajočega človeka. Samo eno vprašanje so takrat vedeli ti zaostaleži: Ali bo vojna?... Koliko jih je bilo, ki niso vedeli ne za Sudete, ne za fašizem, kaj šele za pra-

vi vzrok, ki je upravičeno zastrašil narode. Nič niso vedeli, samo vpraševali so...

Pogovarjajoč se z delavcem na domskem taboru, sem si zapomnil, kaj mi je povedal: Goethe pravi: Največja je borba z ljudsko nespametjo! — Zares! Prav zato je treba s podvojeno voljo posvetiti v to temo. Prave delavske organizacije so v tem pogledu že mnogo storile — in še bodo!

Jj.

Plačani dopusti v poljedelstvu v Belgiji

Pred kratkim je izšla v Belgiji uredba o plačanih dopustih v poljedelstvu, vrtnarstvu in gozdarstvu. Na podlagi te uredbe imajo stalno nameščeni uslužbenci pravico do plačanih dopustov, in sicer na vsaka dva meseca, ki jih prebije uslužbenec pri istem delodajalcu, en dan. Za take dneve dobi uslužbenec polno dnevno plačo in odškodnino za naturalne prejemke, če so tudi ti pogodbeno določeni. Ta dopust se more porazdeliti na celo leto. Vendar pa je določeno, če je dopust krajši kakor dva dni, da se more nastopiti ali pred nedeljo odn. pred priznanim praznikom, ali pa po nedelji oz. prazniku. Zaradi kontrole mora vsak podjetnik posebej voditi knjigo o dopustih in o vsoti, ki jo je plačal za dopuste.

Ocvirki

Za »Obzorom« se je oglasil »Slovenec« (oba sta si namreč v zvezi) in hoče potisniti JSZ-o v politično gonjo. V nedeljo je začel s prav zavestnimi lažmi, s katerimi hoče dati JSZ-i zadnje udarce. Govori o kandidaturah JSZ-e pri prihodnjih volitvah, za dr. Stanovnika pravi, da je član vodstva JSZ-e itd. »Slovenec« se prav nič ne čudimo, saj vemo, da je takih in še hujših reči zmožen. Žalostno je le to, da je list, ki je bil v preteklosti v prvih bojnih vrstah za pravico in resnico, padel tako globoko, da ne izbira več sredstev in zavestno uporablja laganje za dosego svojih namenov. Katoliška obleka mu je postala le še zaradi lepšega, glavno vodilo pa: Namen posvečuje sredstva. Sicer je pa videti, da »Slovenec« zadnje čase hudo popušča živci in se ga prijema histerija. To pa ni dobro znamenje...

Zavest

Poleg razuma in proste volje ima človek tudi zavest. Zavest je nasledek razuma posameznega človeka. Človek z razumom spoznava naravne in nadnaravne stvari in pojave ter jim zavestno daje in pripisuje vrednost in pomen. Z razumom spoznavamo stvarnika in stvari, razločujemo med dobrimi in slabimi stvarmi, razločujemo pa tudi, kateremu namenu služijo posamezne stvari, da jih znamo porabiti v korist človeštva. Tu nastane duhovna zavest porabe stvari v pravi smeri. Z razumom more delavec presojati vrednost svojega dela in spoznavati, da se telesno, pa tudi duševno delo veliko preniško ceni. Razum in zavest govorita dovolj razločno, da je delo izvir blagostanja in dostojnega življenja. Postopasko izrabljanje in poniževanje dela pa je izvir vsega hudega. Kdor delu noče priznati njegove prave vrednosti za vse človeštvo, ne more biti pošten človek. In vendar take vrste nepoštenjaka ne preganja nobena postava. Nasprotno pa pride zavest delovnega ljudstva o višji vrednosti dela kaj hitro v nasprotje z raznimi predpisi, pa tudi z mišljenjem napačno mislečih ljudi. Tudi vsak kratkovidnež mora spoznati, da visoka vrednost dela in visok zaslužek pomeni dobro gospodarstva in dostojno življenje. Vsi izgovori, ki se temu načelu upirajo, izvirajo ali iz sebičnosti ali pa iz nevednosti. Le pogledimo nekoliko po svetu, kako se marsikje drugod delo ceni in po vrednosti tudi plača; tam so dobre razmere in blagostanje. Zavest torej pravi, da je treba delo ceniti in upoštevati.

Kapitalizem gre čisto drugo pot. — Njegovo načelo je velik ali vsaj stalen dobiček, ki ga dobiva iz materije po trudu slabo plačanih najemnikov ali delavcev. Konkurenca ali tekma v znižanju cen za pridobivanje kupcev, najnižja prevozna sredstva, slabo blago itd. — vse to je namenjeno znižanju vrednosti dela v sebične namene. Ta kapitalistična sredstva se porablja po povsod, saj je kapitalistična medsebojna tekma povsod enaka.

To tekmo delavstvo povsod občuti. Nasledki take tekme se ločijo po zaslužku oz. ceni dela. Če n. pr. pri nas dobi zidarski delavec, ki meša in nosi malto ali opeko, na uro 250 din, dobi v Ameriki 80 centimov. Torej pri nas v desetih urah 25 din, v Ameriki 8 dolarjev, ali po današnji vrednosti 568 dinarjev. Zidar v Ameriki zasluži 460 din, navadni delavci pa 184—368 din na dan. To mi je povedal ameriški Slovenec, ki je sam obrtnik in ima z delavci stalen stik. Pri taki razliki vrednosti istega dela se mora v človeku zbuditi zavest, da tu ni nekaj v redu. Nered napravlja kapitalizem, ki tišči vrednost dela z vso silo k tlom. S tem ravnanjem pa ustvarja revščino delovnega ljudstva, gospodarski zastoj in nazadovanje delavstva, obrtnikov in kmetov. Ker ima kapitalizem v svojih krepiljih tudi vse državne, pokrajinske uprave, mu ni posebno težko speljati vse na svoje mline. O kakih krščanskih nazorih pri kapitalizmu ni govora. Če pa kak kapitalist prizna katekizem, ga prizna le v toliko, da svojim delavcem priporoča zvestobo in pridnost v garanju, na božje zapovedi in vnebovpijoče grehe, kolikor se nje- ga tičejo, se pa ne spomni.

Iz takega pojmovanja kapitalistov o delu in delavstvu izvira vse nezadovoljstvo delovnih slojev, ki imajo zavest, da se jim godi velikanska krivica.

Krščanski socialisti smo mnenja, da je treba omejiti samovoljo kapitalizma na celi črti ter dati delavstvu priložnost, da poleg državne oblasti tudi ono vodi nadzorstvo nad podjetji glede obratovanja, delovnega časa, delavskih in nameštenskih plač, čistega dobička ali zgube in ravnanja z delavstvom v obratih. Zato imajo delavci na podlagi njihove udeležbe pri delu popolno pravico. V gospodarstvo socialen red in pravico — to zavest nosi delavstvo v svoji duši in se po njej bori za svoje življenje.

Jože Gostinčar.

PRILIKA za tiste, katerim kolo služi za vsakdanjo potrebo! Dürkopp, Victoria, Wanderer so trpežna in močna kolesa, katerim smo znižali cene tako, da smo omogočili vsakomur nabavo. Izplača se vam priti na Jesenice v trgovino

MARIJA KRAŠOVEC

na s p r o t i k o l o d v o r a
Naše geslo je: Dobro in poceniti

Naše krščanstvo

Kar se nas, ki se zbiramo okrog »Delavske pravice« in pod zastavo JSZ-e, tiče, smo si glede tega na jasnem: vedno smo bili ali vsaj iskreno želeli biti dobri kristjani in dobri katoličani. In ta naša zavest nam popolnoma zadostuje, še vedno pa se najdejo ljudje, ki včasih zares, včasih pa — kot je videti — samo za šalo, podvomijo v našo vernost. To ni nič novega. Vedno smo bili na take očitke pripravljeni in vedno smo jih z lahkoto pobili in premagali. Zavedamo se namreč, da so vsa gibanja, ki danes v Cerkvi kaj veljajo, že prestala in po čudni logiki rasti in razvoja tudi morala prestati tak ali pa še hujši »ognjeni krst«. Tak križni ogenj, ki pada od spredaj in od zadaj, od leve in desne, je za nas nov dokaz, da je naša pot prava. Vemo namreč, da nas ne tepe zaradi naših krivih nauk — ki jih ni; če pa so, pa kar brz z njimi na dan, z veseljem in otroško vdanost-

jo se bomo podvrgli — ne torej zaradi krivih nauk, marveč zaradi naše iskrenosti in odkritosti. Ves naš greh je namreč v tem, da povemo naravnost, v oči, kar mislimo: belemu pravimo belo, črnemu črno. To se pravi, da nam je resnica najbolj pri srcu. Ljudje, ki govorijo odkrito in ki govorijo resnico, so za danes nezaželeni, dasiravno sta to najlepši kreposti v krščanstvu. Sv. Tomaž Akvinski, krščanski genij 13. stoletja, največji mislec v Cerkvi, ki je postavil veličastno stavbo tomizma, še danes veljavne krščanske filozofije, je bil takoj po svoji smrti osumljen za — krivoverca. Njegovi spisi so bili od pariške sinode obsojeni. Zakaj? Zato, ker je vzel za podlago svojemu delu grškega (poganskega) filozofa Aristotela. Toda razvoj je šel svojo pot. Dejstev ni bilo mogoče ubiti. Nekaj let pozneje so ga prišteli k svetnikom. Danes

se njegov nauk predava po vseh bogoslovnih šolah. Danes pričakujemo že novega Tomaža, ki bo razjasnil duhovno zmedo naših dni... Ali drug primer: Jezuiti, borbeni red, ki ga je ustanovil sv. Ignacij Lojola, so se veličastno razmahili in v nekaj letih opravili herojsko delo: večino Evrope so rešili pred protestantizmom, ustvarili so krščansko znanost in utrdili disciplino. Kar so storili na misijonskem področju, vé le Bog. Krivoverci so jih psovali, da so »bolj papeški kot papež sam«. In vendar so bili razpušteni, izgnani iz svojih samostanov, njihovo delo uničeno. Zakaj? Zato, ker so postopali naravnost, brez ovinkov. Če je bilo treba, so nahnuli samega cesarja. Šele dolga leta potem je Cerkve uvidela potrebo in ta borbeni red spet obnovila. Danes ima zopet mesto, ki ga zasluži. Tisoče in tisoče je takih zgodb; šlo je za ljudi, za redove, za gibanja. Bili so preganjani in obsojeni, in vendar so vstali zopet sveži, pomlajeni, poveljani in — še močnejši.

Vemo, kdo smo in kaj hočemo — preprosta skupina odkritih ljudi, delavcev, ki se bori s križem za božjo pravico, s klavirjem za vsakdanji kruh. Frakov in cilindrov med nami ni. Morda bi bilo bolje, če bi bili; morda bi potem lahko črtali ta ali oni stavek našega programa. Toda — mi jih ne rabimo. Mi smo delavci in ostanemo delavci, s to razliko, da smo — krščanski delavci. Ni pa to krščanstvo števila, ne krščanstvo po krstnih listih, ne krščanstvo po znakih v gumbicah, ne krščanstvo stranke... Vse to odklanjamo, kar pa mislimo, da ni krivoverstvo. Res je, da ne prirejamo hrupnih shodov, kjer se ploska vdanostnim brzojavkam in zvencim resolucijam. Naše krščanstvo ostaja v tovarnah, pri delu in v naših skromnih domovih, v naših srcih. Menimo namreč, da je osrednja točka, zadnji smisel vsega krščanskega prizadevanja — človek, ki ima dušo in telo. Dušo, ki jo je Bog ustvaril za nebesa, in telo, v katerem prebiva. Zato naše krščanstvo res ni demonstrativno, krščanstvo z ulic, volišč in salonov, marveč strogo osebnostno. Mi smo katoličani zase in ne za druge. Tukaj pa se ravnamo popolnoma po svoji vesti. Lahko bi to svoje prizadevanje podprli z izreki iz sv. pisma, predvsem iz prelepe pridige na gori, ki je bila in bo naš socialni in krščanski program — toda primanjkuje nam prostora. Omenimo le še to, da sta nam dva svevnika sv. Cerkve najljubša: Sv. Jožef, preprosti tesar iz Nazareta, ki ni zahajal ne na volišča ne na hrupna zborovanja — saj ga celo sv. Pismo nekako pozablja — pa je vendar velik med služabniki Cerkve. Bil je tih delavec, ki ga je zadovoljevalo le njegovo delo in ljubezen do Boga. Nanj mislimo pri svojem delu, njemu želimo biti vsaj malo podobni. Drugi je brat Francisek, ubožen iz Assisija. Tudi on ni napravil nič »velikega«, toda tako blizu nam je zaradi svoje ljubezni, ki je v teh mrzlih dneh tako kruto pogrešamo. On, ki je celo volku in — roparju rekel brat. Mi pa nismo ne volkovi ne roparji... Mislimo, da bi njegova ljubezen premostila v naših dneh marsikak prepad, ki se zdi nepremostljiv, čeravno bi zado-stovalo morda le nekoliko dobre volje in razumevanja.

Tako je naše krščanstvo. Žal, da ima termometer za vernost le Bog. Če bi ga imeli ljudje, bi bržkone prišlo do zanimivih rezultatov. mj.

Iz delavskega zavarovanja

V Švici je pri 8 blagajnah socialnega zavarovanja vpeljana tudi zavarovanje proti tuberkulozi. Ena četrtina vseh zavarovancev bolniških blagajn, to je približno 450 tisoč, se je priključilo temu zavarovanju. Stroški zdravljenja do 150 dni gredo na račun blagajne, en del stroškov pa nosi država.

Tudi naša sosedna Romunija je uvedla zavarovanje proti tuberkulozi z zakonom od 18. marca 1937. Posebni prispevki za to zavarovanje se bodo pobirali obenem s prispevki za splošno zavarovanje, in sicer polovica od zavarovancev, polovica pa od delodajalcev.

Prav tako je razširjeno zavarovanje proti tuberkulozi v Italiji. Leta 1936 je znašalo število zavarovancev že okoli 7 milijonov. Zavarovanju so podvržene vse osebe od 15. do 65. leta starosti.

V Argentini imajo od leta 1936 obvezno zavarovanje za primer materinstva. V letu 1937 je doseglo število zavarovanih delavk nad 80.000.

Kričeče dejstvo

Evropski tempo, ki ga je ustvarila

je zavrgel že marsikatero splošno veljavno pravilo. Najprej in predvsem je zavrgel človeka samega, ki naj pomeni samo takrat, kadar stopa v masah na ulicah. Ta skupnost postaja potem železen obroč in ljudje z oblastjo znajo to skupnost držati za vsako ceno. Ker se je to posrečilo enemu, se je lotil tega drugi, tretji in četrti pa že posnemajo in to z večjim ali manjšim uspehom. In nastalo je splošno tekmovalstvo, tekmovalstvo, pri katerem gre za načela pravičnosti, kjer ne gre za moralne osnove, kjer ni pravega spoznanja osnovnih socialnih problemov. To je tekmovalstvo, pri katerem ti morejo služiti vsa sredstva, katerih krona je moč in in sila.

Pri vsem tem nerazsodnem tekmovalstvu, ki zajema zdaj ta zdaj oni narod, zdaj to zdaj ono stranko, pa gre še za nekaj, kar evropski tempo noče več poznati — gre za značaj! Da, prav za značaje posameznikov gre, za to gre, da je človek danes isto kot je bil včeraj. Vemo sicer, da človekovo dognanje o stvari, do katere je imel do včeraj drugačno mnenje kot danes, a je to gledanje po vseh pravih morale in poštenja spremenil, da to še ne pomeni biti neznačaje. Ne, tu gre za vse kaj drugega! Tu gre za značaj, ki je do včeraj bil še glasen klicar za ono, kar danes že globoko skriva v sebi, obenem pa že kažejo vsa dejstva, da je za dobro plačano mesto postal izdajalec svojega lastnega prepričanja! Gre za značaj, ki si ga od včeraj skril in si postal tak bojazljivec, da si upaš samo sebi povedati, da je sicer prav tako, kot si živel včeraj, da pa danes ne »kaže« več tako živeti...

Če govorimo o evropskem tempu, nočemo povedati, da smo Slovenci izvzeti. Ta bolezen nas je že zajela. Kot kato-

liški narod se že sramujemo pomena mednarodnosti, še več: oznanjamo že nauk tistih, ki se proglašajo za popolnejše od sosedov. Kot Slovenci bi se morali že zlivati v novo centralno tvorbo, kar smo zahtevali včeraj, na to smo danes že pozabili. Službe se iščejo po pripadnosti in ne po zmožnosti, govorimo o materinem jeziku, na jugu o vsem tem ni več duha. Za službo od-povemo »Slovenca« in si naročimo »Jutro« ali narobe, klečeplazimo in ližemo pete kot menda še nikoli!

Od časa do časa pa slišimo otožni glas: Kje so nekdanji značaji?! — Da, kje so? Evropsko tekmovalstvo je vse to požrl! Saj danes gre povsod samo še za prestiž, čast, ponos in oblast, pri lovu za tem ti pa značaj nič ne koristi! Naravnost za cokol to je! Zato naj imajo značaj tisti, ki so kljub vsemu ostali še tako idealni, da skušajo rešiti problem človeka samega, naj bodo značajni in idealni tisti, ki se borijo z močnim za večji kos kruha, ki dajo še nekaj na poštenje, na moralne sile naroda in na večno staro pravdo!

Pa je prav tako, da gredo stremuhi svojo pot. Močleči milijoni so in bodo kljub vsemu ostali polni vere v tisto, kar je evropski tempo vrglo na smetišče. Zgodovino ne pišejo kratka razdobja, zgodovino pišejo stoletja, v katerih je kljub vsemu vedno le odločeval delovni človek. In to morda prav zaradi svojega značaja in idealizma? Naj se nam ne smejejo tekmovalci za dobrine, ki jih dobijo na račun svojega značaja! Danes je čas tak, da se pred enim značajnim kmetom s planin, da se pred enim ubogim viničarjem ali kakršnim koli značajnim proletarjem lahko skrije sto mestnih ljudi, ki včasih govorijo o ljubezni do naroda, a so v svoji goli resničnosti strup za vse tisto, kar je še zdravega! Jj.

Nekaj pripomb

Podpisani sem priobčil v »Delavski pravici« z dne 13. 10. 1938 članek »1818 ali zakaj padamo?«. Članka nisem podpisal. Ne zaradi tega, ker bi se bal javno zagovarjati svoje misli, ampak ker nimam navade, podpisovati se.

V »Slovenca« št. 242, je tudi neki ne-podpisani članek kritiziral ta članek, pod imenom »Zgrešeno opravičevanje«. Trdi, da omiljujem greh protinaravnega izživljanja v zakonu z gospodarsko krizo. Pri tem sem se pa tako spozabil, da sem napisal tole: »Smo v taki dobi, ki onemogoča ljudem krščansko živeti.« Članek se potem spravi na ta stavek in pravi, da je v nasprotju z versko resnico, ker daje Bog vsakemu človeku dovolj milosti in moči, da se varuje smrtnega greha, če le hoče sodelovati z milostjo.

Ko sem pisal članek »1818«, sem se zavedal, kaj pišem, in sem bil tudi pripravljen na ugovore. Članek v »Slovenca« pa nima prav, ko trdi, da sem hotel omiljevati protinaravno izživljanje v zakonu. Kdor je članek prebral in ga ocenjeval kot celoto, ne pa da iztrga iz te celote posamezni stavek in ga presoja samega izven celote, bo videl, da je ves članek niz ugotovitev, katere potrjuje življenje samo. Niti eni verski resnici nisem oporekal, poudaril sem pa, da ni krščanskih herojev in da moramo s tem računati.

Če hočemo pravilno pojmovati vpra-

šanje padca rojstev, moramo tudi to dejstvo vzeti v poštev. Jaz sem ga upošteval, ker vem, da ne bomo nikoli rešili tega vprašanja, če bomo operirali s činitelji, kakršni bi morali biti, ne pa s činitelji, kakršni so. Dejstvo pa je, da je veliko družin, ki se priznavajo za katoliške, celo javno delujejo kot take, pa imajo vendar omejeno število otrok. Navadno prenehajo nova rojstva potem ko se je za eno ali dvema hčer-kama rodil sin.

Takim ljudem, ki so sicer v resnici verni, onemogočajo sedanje razmere krščansko življenje. S tem pa ne trdim, da ni mogoče krščansko živeti vobče. Čudim se, da ni napravil članek iz članka »1818« pravih zaključkov, in ti bi bili:

1. Ni res, da omejujejo delovni sloji število otrok zaradi moralne skvarjenosti;

2. da je krivec sedanjega zla in krize družin v prvi vrsti kapitalistični gospodarstvi in družabni red;

3. če hočemo rešiti družino in osvoboditi družine ter kristjane notranjih tesnob, moramo ustvariti pravičen in pošten gospodarski in družabni red;

4. da je zločin, kdor sodeluje pri kapitalizmu, zlasti še pod imenom krščanstva.

Zaradi tega nimam v svojem članku kaj popravljanja. Anton Marinček.

Koliko dajo slovenskemu delavcu nazaj

Kako se gospodarji z denarjem bolniškega zavarovanja in koliko dobi slovenski delavec, ker je to zavarovanje centralistično urejeno, tako da se dohodki stekajo v SUZOR v Zagrebu, nam kažejo številke, ki nam jih podaja SUZOR v svojem poročilu.

SUZOR je napravil petletni načrt gospodarjenja. Po tej petletki, ki jo je ravnateljstvo SUZOR-ja že odobrilo, je določenih za investicije 67,9 milijonov dinarjev (zidanje novih uradovih naprav). Od teh investicij bi dobila Slovenija en milijon in pol, ali nekaj več kot dva odstotka vseh prispevkov, SUZOR-ju pa mora Slovenija plačati 16,2 odstotka. Po svojih prispevkih bi morala dobiti Slovenija 10,9 milijona, dobila pa bo le poldrugi milijon.

A najlepše je to, da niti tega poldrugega milijona ne dobi, ker je bil ta revni poldrugi milijon namenjen za zgradbo ekspoziture OUZD v Celju, a niti te ekspoziture ne namerava SUZOR zgraditi. Tako bo Slovenija od vseh za investicije določenih 67,9 milijonov din dobila — prazen nič!

V letu 1937. je dal SUZOR za investicije 14,8 milijona din, od katerih ni dobila Slovenija niti pare.

Pri posojilih imajo prednost druge pokrajine države in ne dobi Slovenija toliko, kot ji po prispevkih pripada.

O tej krivici, ki se godi slovenskemu delavcu, pripominja »Trgovski list«, ki ni delavsko, ampak gospodarsko glasilo, naslednje:

»Če mora že Slovenija drugod plačevati več kakor bi morala z ozirom na število svojega prebivalstva, pa takšne neenakosti nikakor ne moremo trpeti pri socialnem zavarovanju. Za to zavarovanje morajo plačevati tudi naši najslabše plačani delavci, ki imajo komaj toliko dohodkov, kolikor je potrebno za golo življenje.« (V resnici niti toliko dohodkov nimajo.) »Ti ljudje, od katerih vsi nimajo niti eksistenčnega minimuma, naj plačujejo stroške socialnega zavarovanja še za druge! Nezaslišana krivica je to, ki se pač ne sme trpeti.«

»Zato moramo znova zahtevati popolno decentralizacijo SUZOR-ja, ker dru-

gače ne bo teh krivic nikoli konec. Zahtevati pa moramo decentralizacijo tudi zato, ker se bodo upravni stroški socialnega zavarovanja znatno znižali. Upravni stroški SUZOR-ja so znašali v letu 1937. ogromno vsoto 64,8 milijonov dinarjev, kar je približno ena četrтина vseh izdatkov SUZOR-ja za bolniško zavarovanje. Prepričani smo, da bi se z decentralizacijo socialnega zavarovanja ti stroški zelo znižali, hkrati pa tudi zvišale bolniške dajatve, ki so danes na vsak način mnogo prenizke. Zaostanki prispevkov, ki so danes neverjetno visoki, bi bili pri decentraliziranem socialnem zavarovanju mnogo nižji, ker bi bila potem kontrola mnogo lažja, a bi tudi ljudje za socialno inštitucijo svoje pokrajine raje plačevali, ker bi ta denar ostal doma. Sicer bi pa želeli, da SUZOR tudi navede, koliko ima zaostankov posamezna pokrajina.«

K tem besedam »Trgovskega lista« bi mi navedli še to, da naj se že vendar izvedejo tudi volitve v socialne inštitucije, da bodo tudi delavci izgovorili pri upravljanju njihovega denarja svoje besede.

Poslovne knjižice

(Zamenjava delavskih knjižic)

V številki 5.—8. »Soc. arhiva«, katerega izdaja osrednja uprava za posredovanje dela v Belgradu (Javnih borz dela), sta natisnjena vzorca poslovnih knjižic na podlagi uredbe o poslovnih knjižicah z dne 24. marca t. l., in sicer za delavce in nameščence. Knjižici bosta priloženi enaki. Razlike bodo samo v nekaterih rubrikah in podatkih, z ozirom na predizobrazbo in kvalifikacijo tako delavcev kot nameščencev. Delavci bodo dobili poslovno knjižico proti odškodnini 10 din, nameščenci pa 30 din. Knjižice bodo izdajale pristojne občine. Za vse vloge, priloge in razne vpise, ki bodo v zvezi z izdajanjem ali zamenjavo oz. obnavljanjem poslovnih knjižic, pa se ne sme pobirati zato nobene takse ali pristojbine. Čim bo delavec ali nameščenec predložil oblast oz. ustanovi, katera bo izdajala poslovne knjižice, staro delavsko knjižico, ako pa te ne bo imel, pa vse potrebne listine, mu mora pristojna občina izdati knjižico v roku dveh dni.

Stare delavske knjižice se morajo zamenjati z novimi najkasneje do 31. decembra 1939.

Že vnaprej opozarjamo delavce in nameščence, da naj na knjižico zelo pazijo, kajti kdor jo bo izgubil, bo moral to objaviti v reviji »Socialni arhiv«, nato se mu bo izstavila nova, za kar pa bo moral plačati 30 din, nameščenci pa bodo morali plačati za vsako obnovljeno legitimacijo 50 din.

Poslovne knjižice bodo izdelane v obliki žepnega formata in bodo vezane v platno. Na sprednji strani platnice bo vtisnjen državni grb, na zadnji strani pa oznaka osrednje uprave za posredovanje dela, ki knjižice tiska. Knjižica bo imela 44 strani. V knjižici bodo vpisani vsi podatki delavca in nameščenca. Novo bo to, da te knjižice ne bodo hranili delodajalci, pač pa jo bo moral imeti delavec sam, ker bo služila kot osebna listina. Pri odhodu iz službe bo delavec in nameščenec izročil knjižico delodajalcu, pomočniki tudi prisilnim združenjem, kateri bodo vpisali čas trajanja zaposlitve in vrsto dela, katerega je delavec oz. nameščenec vršil. Poleg tega bodo v knjižico vpisovale razne podatke, delavske ustanove, kakor bolniška blagajna, borza dela in min. za socialno politiko.

S to novo uredbo o poslovnih knjižicah so ukinjene vse dosedanje določbe glede knjižic o gospodinjstskih poslih in viničarskega reda iz leta 1928., ki ima v §§ 2. in 3. posebne določbe o viničarskih izkazilih. Iz tega sledi, da bodo morali tudi viničarji in gospodinjstski posli v hodoče nabaviti poslovne knjižice, katere so predpisane za vse delavce po novi uredbi.

zanemarjajo, pa tudi strokovno ne morejo nikamor.

Zato bo treba nekoliko več zanimanja in pozornosti poslovnemu in organizatoričnemu delu po naših krajevnih skupinah. Tudi po notranji trdnosti moramo biti med prvimi!

še enako število namestnikov, in to v tekočem redu za izbranimi kandidati.

Volitve brez glasovanja. Ako je bila v kaki ali vseh strokovnih edinicah vložena le ena lista, bodisi, da so se stranke sporazumele za eno listo, bodisi, da jo je vložila le ena stranka, potem se v dotičnih edinicah glasovanje ne vrši, ampak proglasi volilna komisija celo dotično listo za izvoljeno.

Zaključek volitev

O poteku volitev se vodi zapisnik, ki ga piše zapisnikar, katerega postavi predsednik. Prepis tega zapisnika se mora takoj odposlati banski upravi. Izvoljeni delegati dobe po izvolitvi od predsednika objave za pravico udeležbe na občnem zboru.

Proti volitvam je možna pritožba v roku 14 dni, računano od volilnega dneva, na bansko upravo. Odlok banske uprave je končnoveljavni in ni pritožbe zoper njega.

Z združništvom se bomo mogli delavci osamosvojiti. Zato pristopajmo k našim zadrugam, posebno k Prvi delavski hranilnici in Delavski tiskarni.

Trajanje brezposelnih podpor po novi uredbi

Nova uredba o brezposelnih podporah določa trajanje istih dalje časa, kot jih je določala prejšnja uredba. Ko smo prvič brali novo uredbo o brezposelnih podporah, je bil navidezni vtis, da se je za brezposelnega delavca veliko zboljšalo pri brezposelnih podporah zaradi tega, ker bo daljšo dobo prejemal podporo, kot po prejšnji uredbi. Dejansko pa temu ni tako in veliko delavcev, ki nimajo sreče stalne zaposlitve, a družinsko srečo, kup otrok, je po novi uredbi veliko na slabšem, kot prej.

Za dosego brezposelne podpore je bilo treba prej štirimesečno članstvo pri OUZD, za kar je delavec dobil dva obroka. Sedaj je osemmesечно članstvo in dobi potem štiri obroke. S štirimesečnim članstvom je dobil delavec prej, ki je bil v osmem ali še nižjem mezdinem razredu z družino petih otrok 336 din brezposelne podpore. Sedaj mora imeti osemmesечно članstvo, da dobi mesto dveh štiri obroke, ki so pa tako znižani, da bo dobil samo 280 din. Torej pri isti višini članstva bolniške blagajne osem mesecev, je po prejšnji uredbi bilo mogoče dobiti štirikrat po 168 din, kar je 672 din, po novi uredbi pa isto štiri obroke po 70 din, kar je 280 din. To je za delavce dve tretjine bolniških razredov, od 1. do vključitvi 8. razred. Torej najbednejšemu in najpotrebnejšemu delavcu, ki nima sreče, da bi dobil stalno delo, temveč se mora zadovoljiti s priložnostno zaposlitvijo pri delih, ki se prekinjajo, oziroma se vršijo takrat, ko so večja naročila, je z novo uredbo, kljub podaljšanju obrokov, vzetih v še manj kot enim letu 392 din, oziroma bo dobil skoraj dve tretjini manj, kot bi dobil po stari uredbi.

Krivično za delavce je na novi uredbi tudi to, da jemlje pri več kot osem-mesečnem članstvu za zvišanje obrokov v postev 16, oziroma 24 mesečno članstvo. Vzemimo, da ima zgoraj omenjeni delavec 15 in pol mesečno članstvo, dobi pa še vedno samo 280 din, medtem ko bi mu bilo po prejšnji uredbi možno dobiti, pri prekinjanju dela, že pri dvanajstmesечnem članstvu 1008 din. In dalje, isti delavec z nizko plačo in večjim številom otrok, dobi po sedanjih uredbi pri 25 in pol mesečnem članstvu 560 din podpore, po prejšnji uredbi je bilo mogoče dobiti pri 20 mesečnem članstvu, ob prekinjanju dela 1680 din in to kljub temu, da plačuje sedaj še enkrat večje prispevke.

Ta krivica, ki je vidna v zgorajšnjih številkah, se pri ostalih štirih razredih nekoliko zmanjša. Vendar je delavec s

petimi otroki, ki ni stalno zaposlen, še vedno veliko na slabšem, ker mu je še v 11. mezdinem razredu mogoče dobiti, pri 25 mesečnem članstvu samo 880 din, medtem ko je prej, enako kot njegov tovariš v nižjih razredih, dobil lahko že pri 20. mesečnem članstvu 1680 din.

Ta krivica je pa mogoča zato, ker pri izdelavi sedanje uredbe o brezposelnih podporah, ni obstojal namen, pomagati s podporami res najpotrebnejšemu in bednemu državljanu, tistemu, ki nima stalne zaposlitve, a ima za preživljanje kup otrok, temveč je bil cilj, narediti ustanovo, ki bo še v enkrat večjih prispevkih kot dosedaj, zbirala delavski denar, da se bo istega lahko posojalo občinam in drugim javnim institucijam, kot se je delalo že sedaj in kot se dela z vsem delavskim denarjem.

Več skrbi za poslovanje naših skupin

V zadnjem času je začela centrala JSZ-e posebno skrbeti za dobro poslovno in organizatorično delo po naših skupinah. Izdala je posebno knjižico »Poslovanje strokovnih skupin JSZ-e«, v kateri je kratko in razločno pojasnjeno, kako naj skupinski odborniki vodijo poslovne knjige in sploh vse poslovanje skupin. Poleg tega je zastopnik centrale začel izvajati poslovne revizije. Iz revizijskih poročil, ki jih ima centrala doslej na razpolago, je razvidno, da nekatere skupine nimajo poslovanja urejenega tako, kakor je to razloženo v navedeni knjižici. To knjižico imajo skupine že nad eno leto. Zato ni prav, če kak odbornik ob reviziji izjavi, da mu tega ali onega

ni še nihče pojasnil. Ta izgovor sedaj ne drži več. To je samo dokaz, da se tak funkcionar ni potrudil, da bi prebral brošuro. Teh je sicer na srečo malo.

Če hočemo, da bo naša organizacija močna, delavna in borbena, mora biti tudi notranje trdno zgrajena. V organizatoričnem in poslovnem pogledu mora biti najprej red, brez tega ne more biti dobre organizacije.

Revizije so nam pokazale, da so tiste skupine, ki imajo svoje poslovne knjige in sploh notranje organizacijsko delo v redu, tudi v ostalem strokovnem delu popolnoma na svojem mestu. Skupine, ki notranjo ureditev

dotičnih strank na običajen način. Veljavni so potem le glasovi, ki so odani za tako listo.

Vsaka kandidirajoča skupina imenuje nekoga od kandidatov ali namestnikov za svojega zastopnika (in drugega za njegovega namestnika), ki je poblaščen, kot zastopnik občevati z volilno komisijo. Ako se zastopnik ne imenuje, velja za takega prvopodpisani, za namestnika pa drugo podpisani.

Glasovanje je tajno. Vsak volilec dobi osem dni pred volitvami, proti potrdilu v prejem glasovnice, katero potem izpolni in pošlje ali osebno odda volilni komisiji na dan volitev do dvanajstih. Ako glasovnice ni prejel ali jo je izgubil, lahko dobi novo do dopolodne volilnega dne.

Vsakemu zavarovancu se računa en glas, dočim se jih delodajalcu toliko, kolikor ima zavarovanih nameščencev.

V edinicah, ki volijo le enega kandidata je izvoljen tisti, ki ima največ glasov. V primeru enakosti glasov odda žreb. V edinicah z več delegati se število glasov, ki jih je dobila vsaka stranka deli z 1, 2, 3... i. t. d. do tistega največjega števila, kolikor delegatov voli edinica. Vsaka lista dobi potem toliko delegatov, kolikor najvišjih rezultatov odpade na njo. Ako so rezultati pri več listah enaki, odda žreb. Kandidati se izberejo po onem redu, kot so uvrščeni v listo, dokler ni število mandatov, ki odpade na dotično listo, izčrpano. Potem se izbere

Nameščenci:

Pred volitvami v Pokojninski zavod

Volitve v Pokojn. zavod se vršijo po kandidatih listah, ki se vlagajo na posebnih obrazcih, ločeno po skupinah in strokovnih edinicah, lahko pa tudi po organizacijah. Kandidatne liste se morajo predložiti volilni komisiji pred potekom 14-dnevnega reklamacijskega roka, torej vsaj v 14 dneh po razpisu volitev.

Vsaka strokovna edinica ali organizacija lahko predlaga obenem s kandidatom listo svojega predstavnika za volilno komisijo, ki pa nima v komisiji pravice glasovanja, ampak le pravico kontrole.

Predstavnik liste je lahko kdorkoli, ki je uvrščen v volilni imenik, na kar mora pa tudi sam pismeno pristati.

Kandidatna lista mora imeti toliko kandidatov, kolikor voli dotična strokovna edinica delegatov in namestnikov. Predlagati se smejo za kandidata le osebe, ki so naši državljani in imajo volilno pravico za narodno skupščino.

Listo mora predlagati prav toliko predlagalcev (volilcev), kolikor je kandidatov in namestnikov. Obojni morajo listo lastnoročno podpisati. Vsakdo more podpisati le eno listo.

Na vsaki kandidatni listi se mora jasno in točno označiti skupina, strokovna edinica in stranka, ki predlaga listo. Ako so označbe liste tako podobne že vložnim listam, da bi mogle povzročiti pomoto, potem pozeve volilna komisija zastopnike katere vložene liste na popravilo. Ako se poprava v odrejenem roku ne izvrši, ali ako je lista brez označbe, potem jo volilna komisija uradoma označi po imenu tistega, ki je prvi podpisal.

Če so v raznih listah iste osebe, potem jih volilna komisija črta iz vseh. Ako je kak kandidat odpadel radi smrti, preklica ali ker je kandidiral na več listah ali ker ni imel pasivne volilne pravice, javi to volilna komisija takoj zastopnikom dotične liste. Ako se lista v treh dneh ne popravi ali ako je lista že potrjena in objavljena, se ne more več izpopolniti, ampak se predloženi kandidati, ki ne odgovarjajo, izpušče, tako da ostane praznih toliko mest, kolikor je odpadlo kandidatov.

Liste, ki so sestavljene po predpisih statuta, jih volilna komisija potrdi kot uradne in najkasneje osem dni pred volitvami objavi kot uradne liste

Služkinje

za zboljšanje starostnega zavarovanja

V nedeljo 23. oktobra je sklicala »Poselska zveza« ob 5. uri popoldne v veliki dvorani Delavske zbornice zborovanje služkinj. Vabilu se je odzvalo nad 60 članic, ki so z napetostjo sledile poteku zborovanja.

Predsednica, tovarišica Nadlučnik Pepca, je otvorila zborovanje in pozdravila vse udeležence z željo, da bi se tudi v bodoče udeležile tovarišice zborovanja tako polnoštevilno, kadar ga bo organizacija sklicala. Glavni namen zborovanja je bil, da se pouče zborovalke o izvedbi zavarovanja za onemoglost in starost ter da se podrobneje razlože določila pravilnika o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za starost in onemoglost.

Pred referiranjem o navedenih točkah je poročala tovarišica Vakovnik Polonca še o tekočih zadevah organizacije. Iz njenega poročila je bilo razvidno, da si organizacija zelo prizadeva, da bi spopolnila svoje članice strokovno in tudi kulturno dvignila. V ta namen prireja razne tečaje: kuharski tečaj, tečaj za šivanje, tečaj za nemški jezik, dramatski odsek, pevski odsek.

O zavarovanju za starost in onemoglost ter o pravilniku je poročal tovariš Marincšek, ki je na podlagi uredbe in pravilnika podčrtal zlasti tista določila, ki se tičejo prav posebno služkinj.

Po predavanju se je razvila debata, v katero je zlasti posegla tovarišica Godeša, ki je poudarjala, da je zavarovanje za starost in onemoglost v sedanji obliki nezadostno. Zajemčena bi morala biti starostna in onemoglostna renta vsaj 300 din mesečno. Tudi doba 70 let je previsoka. Delavec, še bolj pa služkinja, se stara že veliko prej. Zaradi tega bi se morala znižati starostna doba na 60 let.

Kar se tiče podpor iz podpornega sklada, so tako nizke, da ne moremo govoriti o kaki preskrbi. Večina služkinj bo dobivala mesečno po 60 din, v najboljsem primeru 90 din. Za onemogle služkinje je ta vsota veliko prenizka, ne zadostuje niti za stanovanje.

Zaradi tega je zahtevala v svrhu zboljšanja položaja onemoglih in starih služkinj, izpremembo sedanje uredbe o zavarovanju za starost in onemoglost ter zvišanje podpor iz podpornega sklada. V ta namen je predlagala naslednjo resolucijo:

Zborovalke, zbrane na zborovanju dne 23. X. 1938, zahtevajo v svojem in v imenu tovarišic, ki so organizirane v »Poselski zvezi«, v pogledu zavarovanja za onemoglost in starost te izpremembe:

1. Starostna doba za doseg starostne rente se mora znižati od 70 na 60 let.
2. Zavarovanje za starost in onemoglost se mora postaviti na tako podlago, da bo v obeh primerih zajamčena najnižja renta v znesku 300 din mesečno.

Strokovna poročila

Lesno delavstvo v Stahovici je dobilo kolektivno pogodbo

Že nekaj let je delavstvo lesno-industrijskega in gozdnega obrata Kamniške korporacije s pomočjo JSZ-e zboljševalo delovne in plačilne razmere in odpravljalo nepravilnosti in krivice, ki so v raznih oblikah deževale na delavstvo. Smelo trdimo, da je večji del teh krivic izviral še iz časa režima, ki je vladal pred sedanjo upravo te korporacije. Pri sedanjih upravi so delavske težnje še dokaj prišle v poštev, zaradi česar so se razmere hitro zboljšavale, obenem pa so se zboljšavali tudi odnosi med delavstvom in podjetjem.

V tekočem letu si je delavstvo vzelo nalogo, da si svoje delovne in plačilne razmere uredi s kolektivno pogodbo, katero je po JSZ-i predložilo upravi korporacije. S to pogodbo naj bi se vprašanje delovnega razmerja uredilo za določeno dobo. Ta pogodba ni nalezla na prehod odpor pri korporaciji, vendar so se vršili daljši razgovori med obema strankama, ki so končno pripeljali do sporazuma in sklenitve kolektivne pogodbe. Kolektivna pogodba je bila sklenjena 18. oktobra 1938 in ureja delovno in plačilno razmerje, kakor to urejajo vse novejšje kolektivne pogodbe v posameznih industrijah. V glavnem je s to pogodbo urejeno: delovni čas, nadurno delo in plačevanje nadurnega dela in dela ob praznikih. Dalje so urejeni prazniki, izplačevanje zaslužkov, odškodnine po §§ 219, 220 in 221 obrtnega zakona. Postopek v primeru pomanjkanja dela pri sprejemanju in odpuscanju delavstva, obratni zaupniki in njih delo-

krog, priznanje organizacije in materialne dajatve. V podjetju se bo uveljavil tudi poslovni red, ki bo sestavni del kolektivne pogodbe.

Plače so sicer zvišane za 5%, vendar so zaenkrat urejene poimensko. Plače so sestavni del kolektivne pogodbe, kljub temu pa ima delavstvo mogočnost, da zahteva zvišanje plač, ne da bi bilo za to odpovedati pogodbo, ki je neodpovedljiva do 1. maja 1939.

Da je delavstvo dobilo to kolektivno pogodbo, gre v prvi vrsti zasluga njemu samemu, ki je z majhno izjemo v celoti organizirano v JSZ-i in prežeto s pravo delavsko zavednostjo in vztrajnostjo. V zadnjih letih, odkar je organizirano, je bilo mnogokrat postavljeno pred težko preizkušnjo. Vztrajnost in zavest je vedno premagala vse ovire. Zaradi ne baš ugodnega gospodarskega položaja podjetja se je moralo delavstvo čisto zadovoljiti tudi z neznatnimi uspehi. Kljub temu pa ni izgubilo vere v svojo organizacijo. Četudi dosedanja pogodba še ni prinesla popolnega uspeha, je vendar to za delavstvo velik korak naprej. Delavstvo je s strani podjetja priznalo kot enakopravni faktor, s katerim je v interesu podjetja samega treba pravično urejati delovne in plačilne razmere. Vsekakor stoji delavstvo na stališču čim boljših odnosov s podjetjem. Poudarja pa, da bo tudi v bodoče postavljalo svoje upravičene zahteve in to vse do tedaj, dokler ne doseže onega življenjskega položaja, ki mu po vseh pravicah pripada.

Seja ekspoziture JSZ-e v Mariboru

V soboto zvečer, to je 22. oktobra, se je v prostorih JSZ v Mariboru vršila širša seja ekspoziturnega odbora JSZ v Mariboru. Sejo je vodil ekspoziturni predsednik tov. Kores. Poleg ekspoziturnega odbora so se seje udeležili tudi odborniki strokovne skupine tekstilnih delavcev in splošne strokovne skupine. Za centralo sta bila navzoča predsednik JSZ tov. Žumer in tajnik Jožko Rozman. Tov. Žumer je v svojem govoru orisal naloge in delo JSZ. Poudarjal je, da bomo vse težave, ki se nam stav-

ljajo na pot, lahko premostili, ako bomo ohranili pravo delavsko zavest in brez prenehanja delali ter gradili našo svobodno delavsko organizacijo JSZ. Tov. Rozman je obdelal gospodarsko stran dela naše organizacije in poudarjal, da moramo predvsem skrbeti za vzgojo dobrih in sposobnih delavskih voditeljev, poleg tega pa še, da bodo vsi člani nasproti organizaciji v polni meri vršili svojo dolžnost. Tov. Pestotnik je kratko pozval zastopnike tekstilnih delavcev, da pridno pomagajo in sodelujejo pri bodočih pogajanjih za sklenitev nove kolektivne pogodbe za tekstilno delavstvo.

Po poročilih se je razvila debata, v katero so živahno posegali navzoči.

Tov. Kores je ob zaključku seje ugotovil, da mariborska ekspozitura raste ne samo številčno, marveč tudi po resnem in pozitivnem delu, ki ga vrši med mariborskim in ostalim delavstvom v bližnji in daljni okolici.

Zidarjem in tesarjem!

Zidarje in tesarje brez dovršene učne dobe, katerim smo v »Pravici« naročili, da pošljejo podatke, kje so delali in bili plačani kot kvalificirani zidarji oz. tesarji, prosimo, da ako le more, dobijo potrdilo delodajalca, da so bili dotični čas pri njemu zaposleni, da ne bo mogla komisija, ki bo določila strokovno usposobljenost pri posameznih, izraziti dvom, če so njegove pisne navedbe točne.

Okrožni sestanek JSZ v Ljutomeru

Po okrožnem sestanku, kateri se je pred meseci vršil v Ljutomeru, so skupinski funkcionarji šli pridno na delo. Da je bilo to delo uspešno, priča drugi sestanek, ki se je vršil v nedeljo 23. oktobra v Ljutomeru. Sestanka so se udeležili zastopniki, odborniki strokovnih skupin: zdraviliških delavcev v Sladini-Radencih, stavbnih, opekarških in usnjarskih delavcev iz Ljutomera, strokovne skupine gradbenih delavcev iz Apač in Petajncev, dalje skupine opekarških delavcev iz Ormoža, skupine delavcev iz Doljne Lendave in tudi Strokovne zveze vinarjev iz Ljutomera. Za centralo sta se sestanka udeležila tov. Žumer Srečko in Rozman Jožko.

Sestanek je vodil predsednik ormoške skupine tov. Eidler. Po uvodnih formalnostih je dal besedo tov. Žumer, ki je v zelo razumljivih besedah pojasnil naloge delavske strokovne organizacije, predvsem naše JSZ. Po njegovem poročilu je povzel besedo tovariš Rozman. Navzočim je obrazložil naloge in ustroj naših socialnih ustanov, kakor OUZD, Delavske zbornice, Borze dela itd. Po obeh govorih se je razvila živahna debata. Odborniki so stavljali razna vprašanja in iskali informacij za nadaljnje delo po skupinah.

Vsi navzoči so bili s potekom sestanka izredno zadovoljni. Izrazili so željo, naj bi se podobni sestanki večkrat vršili, da bi tako dobili kar največ vploda v delo in naloge, ki jih imajo kot predstavniki delavstva vršiti na terenu.

Dobro se zavedamo, da bo naše delo le takrat nekaj pomenilo, kadar bomo imeli po skupinah sposobne odbornike, v obratih pa delavne obratne zaupnike. Zato je vzgoja funkcionarjev krajevnih skupin velike važnosti za nadaljnji razvoj in prospeh našega delavskega gibanja. Tega se dobro zavedamo, zato bomo šli s podvojenimi močmi zopet na delo. E.

Izjava.

Podpisani Maks Orešnik, delavec iz Duplice, preklicujem in obžalujem vse žalitve, katere sem izrekel dne 29. avgusta tega leta o K o c m u r j u Ludviku, delavcu iz Volčjega potoka št. 16, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Kamnik, dne 7. oktobra 1938.

Maks Orešnik.

Misli o socialnem krščanstvu

Prinašamo prevod članka, ki ga je napisal katoliški duhovnik Jacques Leclercq, profesor na vseučilišču v Louvainu (Belgija). Ta članek je izšel v dnevniku »L'avant-garde«. Bravce prosimo, da ga pazljivo preberejo in primerjajo njegove ugotovitve s tem, kar smo o isti stvari napisali v »Delavski pravici« in kar pišejo naši »katoliški« listi in lističi. Obenem si pa želimo, da bi članek pripomogel k boljšemu razumevanju našega dela od tiste strani naših katoličanov, ki so v članku najbolj prizadeti.

Oni dan sem srečal prikupnega pogana. Rekel mi je: »Vašega socialnega krščanstva ne razumem prav nič. Ali ste hinavci? Tega ne verjamem, saj je premožno resnično velikodušnost v Cerkvi: vsi bolniški bratje in sestre, apostolat med gobavci, misijonarji; vsi vrli ljudje, ki dajejo milijone za podpiranje siromakov, šol, za postavitev cerkev; v vsem tem ne morem videti drugega kot dobrodelnost in nesebičnost. Toda kaj je z vašim krščanskim socialnim naukom? Berem pomembne papeške okrožnice; v njih sem našel nauk, prepovedan z duhom pravičnosti, razumske uravnoteženosti in ljubezni, kakršnega ne najdem nikjer drugje. Toda kadar pridem med vodilne katoliške ljudi, ne najdem nobenega od-

meva teh naukov. Če jim govorim o enciklikah, se zdi, da jih ni nihče bral. Če jim navajam iz njih odlomke, ne da bi povedal, odkod jih jemljem, mi razburjeno odgovorijo, da je to boljše videnje. Ko jim odgovarjam, da so to izvečki iz papeških okrožnic, pravijo, da jih svojevoljno razlagam.

Dalje je dejal: »Na splošno imam pogosto vtis, da v nobeni družbi načelo avtoritete ni tako močno kot v Cerkvi. Včasih vidim Cerkev celo kot nekaj velik stroj, ki deluje avtomatično pod vplivom centrale. Kako naj si razložim hkrati to disciplino, to soglasje v verovanju, verskem življenju, morali — in pa te pomanjkljivosti? Vi, ki ste bili v tej hiši vzgojeni in poznate njene hodnike, razložite mi ta nasprotja!«

Jaz sem bil zelo v zadregi in sem rekel, da moram stvar premisliti. Zdaj mislim, da sem jo končno spoznal in razlaga ne bo koristila le neverujočemu, ki me je izpraševal, temveč tudi katoličanom.

V naših starih katoliških deželah je vera na splošno za večino vernikov le bolj ali manj pomemben del narodne tradicije. Ta predstavlja skupnost, kjer se politične, družbene in posvetne tradicije združujejo z vero v skupino vrednot, ki jo vsakdo priznava, ne da bi točno razločeval posamezne dele. Za večino vernikov vera ni nekaj čisto različnega od ostalih vrednot, ni nekaj, kar je treba čisto osebno sprejeti in s čimer ne vzdrži nobena druga stvar primere. Ljudje jo sprejmejo iz okolice, v kateri živijo, ker jo vsa okolica priznava, ker se že vsi držijo. Hodijo

k maši, ker hodijo vsi drugi k maši; priznavajo dogme, ker so v njihovi družini vselej verovali vanje.

Kdor živi v katoliški okolici, od tega verovanja ne zahteva žrtve. Pač pa bi zahtevalo žrtve, če bi se izrekel za vernika: to bi bil upor proti okolju, ki bi zbudil nasprotovanje njegovih svojcev. To nasprotje lahko gre tako daleč, da terja zelo težke žrtve. Kdor zapusti tradicionalno verovanje, tvega s tem, da ga izključijo iz njegovega okolja in ga oropajo tako vseh družbenih prednosti, ki so s tem združene.

Skratka, verovanje pa terja žrtve in poguma kot ga ima tisti, ki ga privzame osebno in pri tem prelomi s svojim družbenim okoljem, kakor je to pogosto pri konvertitih.

V resnici gre tu za samo dejstvo pristopa k veri. Večini ljudi je verovanje bolj priključitev k verovanju njih okolice kot pa osebni prevzem naukov, ki so jih spoznali za resnične. Večina ljudi nima razmišljujočega duha. Teorije jih zanimajo le toliko, kolikor zadevajo njihove koristi in strasti. Brez razpravljanja se zato pridružujejo mišljenju, ki ga ima njihova okolica o postanku sveta, o prihodnjem življenju ali o duši. Če vzrastejo v katoliškem okolju, sprejmejo katoliški nauk; če vzrastejo v drugačnem okolju, prevzamejo drug nauk, protestantski ali muslimanski ali šintoistični. Trdnost vere je včasih celo v nasprotnem razmerju z brezbriznostjo. Zato najdemo v nekaterih deželah zelo trdno vero v sredi splošne nevednosti. Tako je bilo na primer v srednjem veku v Evropi. Vi-

dimo pa tudi, da te dežele menjajo vero presenetljivo lahko iz razlogov, ki imajo le oddaljene zveze z vero. Ob reformaciji so cela ljudstva prešla iz katoliške vere v protestantizem. Poprej so bila videti trdno katoliška, toda o svoji veri niso vedeli skoro ničesar. To je bila le slepa vera. Zato stoval je preobrat družbenega okolja pod vplivom nekaterih voditeljev in ljudstvo jim je sledilo.

Res je, da življenje po veri terja žrtve. Toda »katoliki iz tradicije« si znajo poiskati postopke, ki zmanjšujejo žrtve na najnižjo mero. Vero skušajo omejiti na izvrševanje verskih opravil, ki jim zagotavljajo zveličanje z najmanjšimi stroški. Za to se poslužujejo na primer zakramentov. Posebno zakrament sv. pokore postane sredstvo, da lahko grešijo, ne da bi izgubili zveličanje — namesto da bi jih obvarovalo prihodnjih grehov. S tega vidika bi se dala napisati razprava o naporih sv. Cerkve, da bi izoblikovala vest vernikov in jih naučila, da je krščanstvo ideal, zavojevanje popolnosti, ne pa družba za zavarovanje pred nevarnostmi onstran.

Vse to nas vodi k zaključku, da večina katoličanov mirno sprejema cerkveni nauk, dokler se nanaša na resnice, ki jih puščajo brezbrizne. Kadar pa terja od njih žrtve, odgovarjajo čisto drugače. Večina katolikov mirno sprejema, da so tri božje osebe. Zakaj? Ker jim je to popolnoma vseeno. Ali sta v Bogu dve osebi, ali so tri — to jih prav nič ne zadeva. Sprejeli bi prav

Dobrota je sirota ali razmere v tovarni Remec & Co. na Duplici

Iz tovarne Remec & Co. na Duplici se redkokdaj oglašamo. Če smo se, nismo nikoli, kvečjemu na zelo rahel način, govorili o razmerah v tovarni, zlasti ne iz grajajočega stališča. Upoštevali smo pač položaj podjetja in pa položaj delavstva samega.

Kdor se je zanimal za razmere na Duplici, bo vedel, da je stalo pred leti delavstvo pred izbiro: ali naj gre podjetje v konkurz ali naj se isto ohrani. Na videz je bilo odvisno to vprašanje od drugih faktorjev, dejansko pa od delavstva samega. Kajti, če ne bi hotelo delavstvo sodelovati, bi bila sanacija podjetja nemogoča. Voditelji delavstva, centrali obeh organizacij in voditelji krajevnih organizacij, zaupajoč upravitelju tovarne, so se odločili za sanacijo.

Kaj pomeni, da sodeluje delavstvo pri sanaciji podjetja, ni treba posebej pojasnjevati. Ime samo dovolj jasno pove. V poravnalnem postopanju je delavstvo, katerega je podjetje prisililo (seveda indirektno), da je prispevalo v tako zvani hranilni sklad, izgubilo nad 150.000 din. To je bil pač diktat zakona. Če je pa to moralno, je drugo vprašanje. Obstojna namreč poleg paragrafa še drugo merilo. V nebo vpijoci grehi! Med temi je na vidnem mestu: **Odtrogovati zaslužek.**

Delavstvo je bilo v očigled dejstvu, da imajo pri tem glavno besedo ljudje, ki se prištevajo h katoliško mislečemu krogu, prepricano, da se bo našel poznejše način, da bo dobilo delavstvo svoj težko prislužen denar nazaj. Nič od tega.

Kljub temu je delavstvo še vedno zaupalo in je pristalo na sanacijo. Pri tem je prevzelo nase težke gnotne žrtve. Pri akordnih postavkah in urnih mezdah je zatisnilo — ne le enkrat — eno in pol očesa. Kolikokrat so šli zastopniki delavstva na zborovanje z nepovedljivo težkim srcem! Morali so zagovarjati in priporočati stvari, katere so v srcu preklinjali. Vse le zato, da se omogoči sanacija.

Vodstvo podjetja je to samo priznavalo. Zlasti je priznalo, da delavstvo odločilno sodeluje pri sanaciji. Najtežje breme so seveda nosili obratni zaupniki. Koliko osebnih žrtv, samozatajevanja, sumničenj, obkrovanj in psov je padlo na njej! Pa so vendar vzdržali. Vse to je bilo možno le zaradi tega, ker je zaupniški kader v tem podjetju tako usposobljen, strokovno in moralno, kakor malokje drugod.

Zaupniškemu kadru se v polni vrednosti pridružuje tudi članstvo. Vse to delo bi bilo namreč naravnost onemogočeno, če ne bi sodelovalo zavedno in disciplinirano članstvo. Saj je velikokrat grmelo in se pripravljalo k nevihti, vendar pa je disciplina vedno zmagala. Vse to je delavstvo žrtvovalo.

Naenkrat, brez prehoda, pa je vodstvo podjetja stopilo napram delavstvu v ofenzivo, in sicer v izzivalno ofen-

zivo. Izdajati je pričelo razne ukrepe, ki zelo globoko segajo v delavske razmere, brez vednosti in sodelovanja delavskih zastopnikov. Obratni zaupniki so bili zadnje čase tako ostro napadeni, da presega nastop podjetja proti njim vse meje. Posamezni delavci in delavke so bili prav kruto kaznovani za izpreglede, ki so se dogajali že leta in leta v tej tovarni. Kazni so se izvršile brez predhodnega opozorila vodstva, da ne bo več trpelo teh spregledov. Končno je podjetje pristopilo celo k znižanju plač! In to kljub temu, da so v tem podjetju najnižje plače in da je bila samo zaradi njega postavljena najnižja mezda 2 Din na uro.

Vsi ti dogodki kažejo, da je posegla vmes Zadruga gospodarska banka. Da je naložila podjetju, koliko hoče imeti od njega in da naj gre vse to na račun že itak nizkih delavskih plač.

Delavstvo se dobro zaveda, kaj pomeni poseg banke v delovne razmere gotovega podjetja. Je pač to boj na ostrino. Delavstvo je tak boj vedno izbegavalo. Toda pod sedanje razmere ne bo šlo. Če je bilo delavstvo enotno in požrtvovalno vse dosedaj, ko je pristajalo na najnižje pogoje v dobroti podjetja, bo še bolj enotno, če se bo moralo boriti za to, da ne pade pod sedanje pogoje.

Razgled po svetu

Nemški delež pri monakovskem sporazumu je videti čimdalje večji. Češka zunanja in gospodarska politika kaže, da sta Češka in Slovaška postali od Nemčije popolnoma odvisni državi. Češka je izgubila velikanski del svoje industrije, postala je zopet pretežno poljedelska država. Glavni kupec za češke in slovaške proizvode bo zopet Nemčija, ki bo s tem močno izvajala svoje pokroviteljstvo nad obema narodoma.

Najboljši zaveznik Slovakov in Ukrajincev je postala Nemčija. Nemčija zagovarja samoodločbo Slovakov in Ukrajincev ter dopoveduje Madžarski in Poljski, da njenih zahtev po razdelitvi Slovaške in Podkarpatske Rusije ne bo nič podpirala. Odkritih prijateljev obojega naroda dejansko nimata. Velike države igrajo z interesi obeh držav. Nemčija kaže, da obdrži v svojem območju Slovaške in Ukrajince, ker ima preko njihovih ozemelj najbližjo pot do Rusije. Razen tega bo Nemčija samostojnost Ukrajincev lahko porabljala za svojo propagando med poljskimi in ruskimi Ukrajinci.

Romunija ne zaupa Madžarom. Madžarska hoče dobiti zaveznikov za razkosanje Ukrajincev in Slovakov. Madžari imajo pod Romunijo skoraj en milijon svojih rojakov in so ponudili Romuniji obljubo, da ne bodo stavili

eno najzanimivejših dušeslovnih vprašanj. Očitno je nedosledno, priznavati avtoriteto Cerkve in zavračati en del njenega nauka — v dobri veri. Teologi imenujejo to početje »oblikovanje vestic«. To je razmerje lahko v tako zamotanih stvareh kot so socialna vprašanja, kjer je morala tako globoko zapletena v časovne stvari (na primer gospodarske). Nekateri pa izjavljajo, da sprejemajo cerkveni nauk, nikdar pa ne najdejo primerne trenutke, da bi izvedli (v načelu pravične) reforme. Drugi trdijo, da sprejemajo cerkveni nauk, toda ne berejo papeških okrožnic; kdor jim jih navaja, ga obdolžijo, da prenareja njihov smisel. Potem so tisti, ki berejo okrožnice samo zato, da najdejo v njih nekaj mest, s katerimi lahko podkrepijo svoje lastne trditve.

Okrožnica proti brezbožnemu komunizmu nam je pred kratkim dala premisleka vreden primer. Večina katoličanov, ki pripadajo k posedujočim plastem, je videla v njej le eno samo stvar — obsodbo komunizma in izjavo, da je vsako sodelovanje med katoličani in komunisti nemogoče. Nato so se najrečnejši med njimi vrgli v protikomunistični boj, ki je obstojal v tem, da so zbirali dobre katolike v dobro zakurjenih dvorana, kjer so poslušali divje govore o komunistični nevarnosti in o potrebnosti boja proti komunizmu. Toda ta boj ni prekoračil stopnje naporov na katolike. Tako so dosegli, da je postala komunistična nevarnost fiksna ideja pri mnogih mirnih ljudeh, ki nikdar niso prišli v izkušnjo, da bi se pridružili komunizmu. Ničesar pa

Časopisi pišejo:

»ENTSCHEIDUNG« (Švica). V zbirki »Arhiv za biologijo in rasni nauk«, zv. 30., je objavil višji častnik nemške armade zanimiv članek z naslovom: »Koristnost zračnih napadov z vidika rasne izbire in družbene higijene«. Članek prinaša čisto nove poglede in nova vrednotenja, zato je zbudil pozornost marsikje. Navajamo nekaj teh novih vidikov: »Najbolj bodo trpeli najgostejše naseljeni okrajji mest. V teh okrajjih živijo revni ljudje, ki so ostali v življenju brez uspehov, razdedinjenci družbe, ki se jih bomo na ta način iznebili. Eksplozija eno in večtonskih bomb bo poleg rušenja brez dvoma povzročila, da bo mnogo ljudi zblaznelo. Ljudje s slabimi živci obstreljevanja ne bodo vzdržali. Tako nam bodo obstreljevanja pomagala, da bodo odkrili živčno bolne, da jih bomo lahko izločili iz družbenega telesa. Ko jih bomo našli, jih je treba samo še sterilizirati in tako bomo izvršili rasno izbiro.«

»WEHRWISSENSCHAFT«. Profesor Bause piše: »Neutrálne narode je treba spraviti v nasprotje in če je mogoče tudi v vojno z našim sovražnikom. V tem smislu mora začeti pametno in previdno delo že v mirnem času. Kolikor manj je opazno, toliko bolje učinkuje. Uporabljati ga mora tako politika kot vojaško vodstvo. Zanesljive postaje za pomoč zamejstvu morajo preprečiti so-

nobnih zahtev do teh manjšin več, ako Romunija podpre Madžare in Poljake, da dobe preko ukrajinskega naroda skupne meje. Romuni pa izjavljajo, »da mora vprašanje Podkarpatske Rusije resno skrbeti vse tiste, ki resno žele mir«. Romunija Madžarom ne veruje. Ko postane Madžarska močnejša, bo svoje obljube proti Romuniji pozabila, pravijo romunski politik.

Zapadna Slavija, Srednja Slavija hočejo baje imenovati novo Češko-Slovaško-Karpatorusko državo, naslednico Češkoslovaške.

Mir v Monakovem je sprožil novo tekmo v oboroževanju. Francija izdela sedaj 700 letal letno, vojni minister hoče, da se izdela najmanj 1500 letno. Francija hoče čimprej izdelati in kupiti 5000 novih vojaških letal. Z isto naglico se oborožujejo Angličani. Italijansko časopisje vprašuje, kdaj se bo začelo razoroževanje, da se nadaljuje »pomirjenje Evrope«. Na taka vprašanja ne bo odgovora.

Trinajst angleških ladij je bilo bombardiranih že v času po monakovskem sporazumu. Chamberlain vseeno vneto in s skrbjo skrbi za to, da bi se čimprej zaključilo prijateljstvo med Anglijo in Italijo. Angleška opozicija vedno bolj odločno posega proti sedanjim vladnim zunanji politiki.

niso storili, da bi postal komunizem manj nevaren.

Okrožnica o komunizmu pa ima štiri dele. Le prvi del, kaka četrtina, govori o komunizmu. Drugi del opominja na socialni nauk Cerkve in izjavlja, da obstoji boj proti komunizmu predvsem v razširjanju in izvrševanju socialnega nauka Cerkve. Tretji del govori o dejavnosti kristjanov in se pritožuje, da je »praksa nekaterih katoliških slojev pripomogla, da se je omajalo zaupanje delavcev v vero Jezusa Kristusa. Četrti del se obrača na vsako skupino katolikov posebej, na duhovnike, razumnike, delavce, na člene Katoliške akcije in jih vabi, naj se pridružijo prizadevanju Cerkve za družbeno presnovo.

Vsakdo vidi, kako je ta nauk vzvišen, bogat in ustvarjalen. Katoliki, o katerih smo govorili poprej, ga niso prav nič razumeli. Zakaj? Ker so videli samo to, kar je zadovoljevalo njihove strasti. V tem področju gre njihova strast za tem, da si ohranijo svoje imetje. S tega vidika se jim zdi komunizem najnevarnejši nauk. Zatorej so videli v okrožnici samo obsodbo komunizma in opozorilo na komunistično nevarnost. Z navdušenjem so se posvetili najbolj nesmiselni in brezkoristni akciji, ki obstoja v samih negativnih govorih, ne da bi kaj storili za odstranitev zlorab, ki služijo kot netivo komunizmu. In vendar se izraža okrožnica z jasnostjo, ki ne dopušča nikakega dvoma. Toda že Jezus je rekel, da so ljudje, ki imajo oči, da ne vidijo, in ušesa, da ne slišijo.

vražne in nevtralne dežele s tesno mrežo neočitnih vplivov in se v ta namen posluževati vseh sredstev, ki so na razpolago: tisk in radio, kino in vohunstvo, skupne ustanove in cilji...«

»ENTSCHEIDUNG«: Tisti, ki se v imenu »katoliške skupnosti« ali »katoliške sredine« borijo proti enostranostim njim neljubih novih gibanj, pogosto ne vedo, koliko več je pogosto polovica od celote. Ne vedo, da so enostranosti bojnikov, tvegajočih in pogumnih (često celo njihove zmote) neprimerno več vredne kot plehke resnice in celosti majhnih in povprečnih ljudi ter mirnih mešanov v deželi. Z izjemo sv. Frančiška Saleskega skoraj ni svetnika in ne velike postavbe v cerkveni zgodovini, ki ji ne bi bili očitali enostranosti ali zmote. Še danes jim pravijo, da so skrajneži, ki zaslužijo obudovanje, ne pa posnemanja.

»STRAZA V VIHARJU«: Ameriški katoliški škofje so sestavili poseben informacijski urad, katerega naloga je, odkrivati in zavračati vse laži, s katerimi nasprotniki blatijo katoličane in katoliško Cerkve. Pri nas pa bi bil potreben tudi urad, ki bi zavračal vse laži, s katerimi nekaj »pravovernih« katoličanov blati druge katoličane.

»AVANT-GARDE« (Belgija) poroča, da se je vršila 19. t. m. v Barceloni služba božja za padlim baskiškim kapitanom Vicente Egidom. Udeležili so se je zastopnik baskiške vlade, bivši minister Irujo in zastopnik republikanske španske vlade. Pred nekaj dnevi se je več ministrov udeležilo mrliških obredov za nekim padlim častnikom. Pričakujejo, da bo kmalu upostavljeno svobodno izvrševanje verskih obredov.

»AUBE« (Paris) prinaša izjavo notranjega ministra Zedinjenih držav ameriških: »Svetilke razuma nagašajo ena za drugo. Ali se bodo še v našem času spet prižgale? Nihče si tega ne upa reči. Ali bodo ugasnile tudi v naši deželi? Pred petimi leti, ko se je začela zlivati tema po Evropi, noben razumen človek v naši deželi ni hotel vzeti resno tega vprašanja. Danes mislimo vsi le na to.

„Delavsko pravico“ v vsako delavsko družino!

»NEWS CHRONICLE« (London) je izvedel zanimivo anketo z vprašanjem: »Ali ste zadovoljni z Chamberlainom kot ministrskim predsednikom?« 57 odstotkov odgovorov je bilo pritrdilnih, 43 pa zanikajočih. Od zanikajočih je polovica bivših pristaev vlade, pritrdilnih glasov pa je 28 odstotkov iz opozicije. To so predvsem miroljubni ljudje, kajti takih je dosti v opoziciji. Za Chamberlaina so glasovali posebno starejši ljudje, premožni sloji in ženske. »AVANT GARDE«. Namesto novega diplomatskega napora za mir smo sredi najhujšega oboroževanja. Oboroževanje pa nosi nasprotje v samem sebi. Spricho držav, katerih edino pravno načelo v mednarodni politiki je njihova

Tak mir, osnovan na orožju, pa je ogrožen od vsakega najmanjšega neravnovesja sil. Vrh tega zahteva pripravljanje na vojsko današnji dan tako velike žrtve, da predstavlja vzrok močnih motenj tako v gospodarstvu poedinih narodov, kot v svetovnem gospodarstvu. Brž ko bo ena ali druga država na robu gospodarskega prepada, bo zlorabila silo, ki si jo je nakopičila z oboroževanjem.

»AVANT GARDE«. Belgijska katoliška zveza za mir je sprejela naslednjo resolucijo: »Izražamo svojo hvaležnost svetemu očetu za ganljivo poslanico miru, ki je tako globoko razgibala svet. Veselimo se, da je bil rešen mir, zlasti po zaslugi nepretrganih naporov gospoda Chamberlaina. Vendar obžalujemo,

XI. Izražamo svojo živo simpatijo Češko-Slovaški, posebno katoličanom, ki predstavljajo veliko večino te dežele, in ugotavljamo, da je plemeniti odstop te države bistveno pripomogel, da smo se izognili vojni. Izražamo željo, da bi se velesile, ki so morale obvarovati mir v Evropi, potrudile za posredovanje, da bi vrnile tudi Španiji državljanski in verski mir. Končno pozivamo katoličane, naj pripomorejo, da se spet uveljavijo načela mednarodne morale, ki jih je izrekel Benedikt XV.«

tako, da sta le dve ali da so štiri. Enako je z resnično prisotnostjo. Ali je to transsubstanciacija ali konsubstanciacija, jim je popolnoma nevažno. Evharistični nauk Cerkve je krepil en urah pobitosti, zato ga je toliko lažje sprejeti. To je vse. Toda redki so župniki, ki si upajo pridigati v bogati župniji, da laže pride kamela skozi uho šivanke kot bogatin v nebeško kraljestvo. Redke, ki si to upajo, smatrajo za komuniste. Če ugovarjajo, da je to evangelij, se jim hitro odgovori: »Ne napadamo svetega besedila, temveč njegovo razlago.« Ali pa: »Ni prikladno, opominjati ob vsaki priliki na katero koli Jezusovo besedo.«

V resnici zelo skrbijo za to, da ne pridigajo bogatim nikdar o besedah, ki jih je Kristus izrekel o njih.

In zdaj smo pri socialnem krščanstvu. Krščanski socialni nauk sprejemajo samo oni, katerim koristi. Koristi pa delavcem, zato ga sprejemajo. Premožnim slojem nalaga žrtve, zato ga odbijajo.

Vse to je seveda le splošno pravilo. Obstoje tudi izjeme: majhno število katoličanov, ki so dovolj globoko krščanski, da so pripravljeni prenesti žrtve za svojo vero. Majhno število delodajalcev in drugih katoliških razumnikov je privzelo socialni nauk Cerkve, toda oni ostajajo majhno število. Pri izbiri med obrambo svojih koristi in zahtevami vere pa se večina odloča za svoje koristi.

Sicer delajo to v dobri veri. Vprašanje dobre vere v sredi nedoslednosti je

Po naših krajih

Žiri

V nedeljo dne 25. oktobra smo imeli v občinskem domu svoj redni strokovni sestanek. Za JSZ je poročal tovariš Marinček. V svojem poročilu se je dotaknil tudi zadnjega meznega gibanja. Poudaril je, da bi bil uspeh najbrž večji, če ne bi bilo nekaterih, ki so menili, da se sme pri strokovnem gibanju licitirati, češ kateri zastopnik bo bolj energičen. Zaradi takega nastopa je bila tudi razbita enotnost in strnjjenost, ki sta vladali leta 1936.

Kljub temu smo lahko zadovoljni z uspehom. Obenem pa je potrebno, da si vzamemo to za vzgled, da vemo, kako ne sme biti v bodoče. Pri tem se je dotaknil vzgoje članstva za prave delavce in da je taka vzgoja bistveni del naloge delavske strokovne organizacije.

V nadaljnjem poročilu je opozoril članstvo na nove pojave na socialnem polju, predvsem na uredbo o poslovnih knjižicah. To uredbo je tudi poglobljeval. Istotako je opozoril na pravilnik o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za onemoglost in starost ter ga poglobljeval.

Predsednik tovariš Zakelj je zavračal napade strokovnega tajnika NSZ na sestanku v Zireh na njegovo osebo in to o priliki, ko so s podjetniki napravili sporazum in s tem končali zadnjo stavko. Takrat so namreč podjetniki zahtevali, da pride v zapisnik tudi določilo, da bodo zastopniki delavcev vplivali na to, da se ne bo gojilo sovražstvo proti stavkokazom. Na to zahtevo je tov. Zakelj brez nadaljnjega pristal, ker je stal na stališču, da spada med bistvene lastnosti delavske strokovne organizacije tovarištvo in ljubezen. Članstvo je to stališče soglasno odobrilo. Delavci so izrazili željo, da bi bil kmalu zopet sestanek in da bi se na tem sestanku razložilo starostno zavarovanje.

Maribor

V nedeljo 30. oktobra 1938 se vrši ob 10 dopoldne v Zadrugi dvorani v Mariboru sestanek tekstilnega delavstva. Na sestanku se bo razpravljalo o prihodnjem meznem gibanju tekstilnega delavstva. Potrebno je, da delavstvo pri tem sodeluje. Zato je dolžnost vsakega člana, da se sestanka udeleži, da o tem obvesti svoje sodelavce in jih skuša pripeljati na sestanek. Poročal bo tov. Pestotnik iz Ljubljane o konferencah delavskih zaupnikov in o prvi razpravi z delodajalci tekstilnih tovarn.

Črna-Kaolin

Sestanek naše skupine se bo vršil v nedeljo 30. oktobra 1938 ob 2 popoldne v gostilni pri »Logarju« v Črni. Sestanek je obvezen za vse člane, ker se bodo na sestanku obravnavale važne zadeve. Pride zastopnik centrale.

Celje

Naša skupina je poslala na mestni svet celjski spomenico, v kateri opozarja na velik pomen podpiranja domače obrti. Skoro pri vsakem pogajanju je delodajalec tisti, ki teži na uvoz izdelkov od drugih. Podobno so se pritoževali tudi celjski mizarji. V dokaz, da organizacija pomočnikov vse to razume, je naslovila spomenico na mestni svet, ki naj po svojih močeh skuša v območju celjske občine doseči predvsem, da bodo domačini naročali svoje potrebe pri domačih obrtnikih! Spomenica je mislila predvsem na mizarstvo stroko, poudarjala pa je tudi potrebo za ostale stroke.

Organizacija grafičnih delavcev v Sloveniji slavi 70 letnico svojega ob-

Delavska PRAVICA
KLASIKO
KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrti popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-I. — Oglasi, reklamacije in naročila na upravo, Miklošičeva cesta 22-I — Oglasi po ceniku — Telefon št. 4048. — Številka čekovnega računa 14.900

Posamezna številka stane 1 din. — Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za celo leto 40 din. Naročnina za tuje države na mesec 7 din, na leto pa 70 din.

Odgovorni urednik Peter Lombardo, Ljubljana.

Izdaja za konzorij »Delavske pravice« Srednje žamer, Ljubljana. — Tiska Zadruga tiskarna, Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17 (Maks Blejso)

stoja. V Celju bo v ta namen koncert ljubljanske »Grafike«, pevske in orkestralne, ki bo v nedeljo 30. oktobra ob 4 popoldne v mali dvorani Uniona. Dne 6. novembra pa bo prav tam slavnostno zborovanje. Vse člane in članice opozarjamo na ti dve prireditvi, ki bosta pokazali silo najmočnejše delavske organizacije. Zato na koncert in slavnostno zborovanje!

Začenjamo spet s 14 dnevnimi sestanki. Potreba po njih je splošna in škoda je izgubljati o tem besedi. Prvi sestanek bo v sredo 2. novembra ob pol 8 zvečer. Predaval bo upravitelj OUZD g. Šmigovec. Bolniško zavarovanje je danes tako važno za delavca, da bi bilo potrebno o njem isto znanje kot o poklicu. — Vsi člani in članice skupine, KDM in nameščencev ter prijatelji so vabljeni!

Trbovlje

Podjetje Dukić ostane na Dobrni. Pred nekaj tedni je bilo rečeno, da to podjetje popolnoma preneha z odkrivanjem premoga na Dobrni. Te vesti so bile za takrat merodajne, ker je podjetje odpovedalo delo tudi vsem nameščencem. Na razne intervencije delavskih zastopnikov pri TPD, rudarskem glavarstvu in banovini pa bo podjetje ostalo še nekaj časa na dnevnem kopu in pobiralo premog, katerega so le majhne plasti še na tem terenu. Delalo bo še okrog 150 delavcev, ki so bili večinoma že vsi reducirani. Želeli je in pravilno bi bilo, da podjetje vzame nazaj v delo družinske očete, zlasti tiste, ki so pristojni v občino Trbovlje, in tudi samce domačine. Kakor se vidi po statistiki, pa še vsi ti ne pridejo nazaj na delo. Odločno pa protestiramo, da ostanejo v delu prej tuji kakor pa

Iz centrale JSZ-e

Naša mednarodna zveza krščanskih strokovnih organizacij v Utrechtu je sporočila, da bo v prihodnjem mesecu priredila razstavo raznega gradiva, katerega se poslužujejo strokovne organizacije za propagando pri svojem delu.

Zveza nas prosi, naj ji tega gradiva kar največ pošljemo.

Z ozirom na to naprošamo skupinske odbore, da nam še ta teden pošljejo razne letake in lepake, katere so si same nabavile za tabore in razne prireditve.

Potrebno je, da se ob takih prilikah tudi mi pokažemo in dostojno predstavimo. Zato, kar imate sličnega gradiva hranjenega, ga čimprej pošljite centrali. Gradivo bomo dobili vrnjeno.

Te dni so tajniki naših krajevnih skupin prejeli vabila, da naroče knjigo »Socialni problemi slovenske vasi«. To knjigo bodo delavci dobili za ceno 20 din izvod. To pa le v tem primeru, ako si jo naroče preko svojih stanovskih organizacij.

Ker take strokovne literature pri nas do sedaj še nimamo, oziroma ni dostopna našemu delavstvu, toplo pripo-

Članom skupine sedlarskih in galanterijskih pomočnikov

Započeli smo borbo, ki smo si jo vsi želeli. Treba nam je bilo izvojevati pravice, ki nam po soc. zakonodaji pripadajo, v prvi vrsti pa da si izboljšamo naš gmojni položaj.

Toda izkazalo se je, da je med nami še vse premalo organizacijske zavesti, premalo izgrajenih značajev. V odločilnem trenutku odpove. Saj razumem položaj, če je nekdo sam, da nima za seboj močnega zaledja. Toda zgodilo se je obratno. Posamezniki so izkušnjo prestali, da niso oklevali tudi pred podjetnikom, ko je šlo za priznanje organizacije.

V obratih pa, kjer je zaposlen večji del našega članstva, je pa zvođenelo. Prišlo so razne malenkosti, osebni prepripi, in kdo je utrpel največjo škodo? Organizacija. Toda ni še prepozno! Naša pot je prava.

dviga glavo, ker dobro pozna našo nezavednost in neenotnost ter se veseli nesloge, ki vlada med nami.

Tovariši, tega mora biti konec! Pot, ki smo si jo izbrali je prava in da ne krenemo z nje, to bodi naša naloga in vse naše delovanje.

Če so nas našli nepripravljene, naj

domačini ter zahtevamo od oblasti, da dajo podjetju tako nalog, to je za sprejem domačih sinov rudarjev.

Paznik postal zdravnik. Na zapadnem obratu je pazdik B., ki hoče na vsak način postati zdravnik bratovske skladnice. Njegov podrejeni delavec vzame bolniški list in ko ta paznik to zve, mu takoj ugotovi diagnozo: vzel je bolniški list zaradi tega, ker se mu ne ljubi delati. Ko pa se delavec zgleda na pregledu res pri zdravniku, ga takoj pošlje v bolnico, kjer je ugotovil pri njem hudo bolezen. Čudno se nam zdi, ker ta paznik nima še rudarske šole, a se na zdravljenje svojih delavcev toliko razume. Smo vsekakor prepričani, če zdravijo lahko pazniki, gotovo ne potrebujemo zdravnikov in bo bratovska skladnica pri takih paznikih precej prihranila. Samo kaj bodo rekli člani bratovske skladnice in kaj obloleli. Temu pazniku svetujemo, da sam vzame bolniški list in se pozdravi, ker je po našem mnenju hudo bolan.

Hrastnik

Pod dopisi iz Hrastnika se bolj redko oglašamo, zato hočemo zadostiti želji bralcev »Delavske pravice« iz Hrastnika in sporočiti nekaj novic, ki so gotovo značilne za naše razmere. Preteklo nedeljo 16. oktobra tega leta se je neki mladenič tako daleč spozabil, da je dal klobuto gospodu kaplanu Kozarju, ki je po svoji dolžnosti opozoril fante, ki so se zunaj cerkve med službo božjo igrali, naj gredo v cerkev ali pa se odstranijo, da ne bodo motili vernikov v cerkvi. Kaj takega se pri nas še ni zgodilo in se vsi pošteni ljudje zgražajo nad tako surovostjo. Vidi se pa, kaj stori slaba družba. — Drugi mladenič je imel znanje z dekletom, s katerim bi se imel poročiti. Vse je bilo že pripravljeno za poroko, nevesta napravljena v svatovska oblačila, ženin pa se je premislil in ni hotel iti, češ da se ne bo oziral na odredbe duhovnika.

ročamo, da skupinski odbori skušate dobiti za to knjigo kar največ naročnikov. Vse ostalo glede naročnine in plačilnih pogojev, je razvidno iz prospekta, katerega so skupine prejele.

Vsak član JSZ naj nosi tudi članski znak, kot viden dokaz pripadnosti JSZ. Kdor znaka še nima, naj si ga oskrbi. Dobi ga pri skupinskem odboru vsake naše krajevne skupine.

Skupinske odbore pa naprošamo, da naj nam prodane znake obračunajo, če le mogoče pa naj nam denar za poslane znake pošljejo kljub temu, da vseh še niso prodali.

Ob smrti obletnici našega Rutarja. Te dni je minulo tri leta, kar smo zgubili našega dragega tovariša Jožeta Rutarja. S hvaležnostjo in ljubeznijo se ga spominjamo globoko prepričani v svojem srcu, da da za vsa dobra dela in hotenja vživa večno srečo pri Vsemogočnem. V naših srečih bo dragi Jože ostal napisan kot najboljši tovariš, v zgodovini našega gibanja pa v vrstah Kreka, Mojškerca, Keršiča in vseh drugih.

se zavedajo, da to ni poraz, ampak taktičen umik pred premočjo. V strnjene vrsti, nesebično in brez vsakih osebnih predsodkov v boj, ki je začet, da ga srečno dokončamo.

Vsak naj doprinese žrtve, da utrdi naš položaj in da številčno pomnoži našo skupino.

Predsednik.

Pridobi svojega trgovca, da bo oglaševal predvsem v tvojem listu »Delavski pravici«!

PRIHRANKE

vlagajo delavci v Prvo delavsko hranilnico in posojilnico v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22/I.

Lažnivi kljukci

Komu naj še kaj verjamemo? »Slovenski dom«, list, ki izhaja v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 6 (bivša Katoška tiskarna), je prinesel vest v 238. številki, da sem bil (zaradi volitev seveda) z nekim gospodom pri g. dr. Kramerju. Resnici na ljubo izjavljam, da dr. Kramerja nisem videl že voč kot dve leti. Torej je ta vest, kolikor se mene tiče, popolnoma neresnična. Sicer so to preklicali, ali stvar ni tako preprosta. Bog zna, komu je to prišlo pred oči, ki popravka ni čital. Zato izjavljam, da je popolnoma izmišljeno, da sem jaz obiskal g. dr. Kramerja, kar bi sicer v današnjih časih breznačelne in vsake verske misli proste politike vseh strank ne bi bil noben greh.

Jože Gostinčar.

«Volan»

Na splošno željo članov začnemo s strokovnimi in drugimi poučnimi predavanji šele v decembru. Če se bo prišlo dovolj udeležencev, bomo pripravili tečaj o elektriki in njeni porabi. Ta tečaj bo predvidoma trajal tri do štiri mesece po tri večere na teden. Ker ima šofer dnevno opravka z elektriko in ker je mnogo šoferskih služb tesno povezanih s strokovnim znanjem o elektriki, upamo, da bo tečaj uspel. Za ta tečaj prosimo člane, da se prijavijo čimprej tov. Jancu na članskem sestanku prihodnje sredo. Tečajnina bo približno 100 din za ves tečaj. Če pa bo udeležencev mnogo, se bo slednja znižala za odgovarjajočo vsoto stroškov.

Člane opozarjamo, da poravnajo zapadlo članarino, ker priznati morajo, da društvo deluje, rase in se krepi, a njegova moč je odvisna od stanovske zavednosti članstva. Zaveden član plačuje v redu članarino, ker ve, da s točnostjo koristi sebi in tovarišem!

Ustanovitev pripravljalnega odbora društva »Volan« v Mariboru

V nedeljo 23. oktobra ob 10. uri smo začeli orati najtršo ledino v Sloveniji z upanjem na uspeh. Kar se drugim ni dvajset let posrečilo, to hočemo mi doseči. Mi hočemo v Mariboru stanovsko organizirati šoferje. In ako je kje, je gotovo še najbolj v Mariboru potrebna prava šoferska organizacija.

Na tem informativnem sestanku, ki ga je vodil tajnik »Volana« iz Ljubljane tov. Stane Jakomin, je kljub lepemu vremenu in še polni seziji voženj zbralo lepo število zavednih šoferjev. Po daljšem razgovoru in premotiviranju položaja strokovnih organizacij na splošno in glede šoferskega društva »Volana« se je soglasno sklenilo, da je tudi v Mariboru potrebno stanovsko šofersko društvo. Zato se osnuje takoj pripravljalni odbor, da uredi vse potrebno za ustanovitev šoferskega društva »Volan« za Maribor.

V pripravljalni odbor so bili izvoljeni: za predsednika: Tomšič Franc, Plinarniška ulica 15; za blagajnika: Žižmond Joško, Jadranska ulica 6; za odbornike: Adam Jakob, Rogoza 9, Menhart Janko, Aškerčeva 15, Pohrežar Jelenički Ivan, Pristaniška ulica 4.

Ti tovariši so sprejeli naročilo, da čimprej vložijo društvena pravila in spravijo v tek društveno življenje. Vsi skupaj z ostalimi udeleženci, ki so se vpisali v organizacijo, pa morajo agitirati med šoferji za pristop v društvo. Tako bomo lahko le rekli na ustanovnem občnem zboru: »Mariborski šoferji so organizirani!«

Iskreno se pa moramo zahvaliti JSZ v Mariboru, ki nam je odstopila lokal za ta sestanek, zlasti pa tov. podpredsedniku za bodrilne besede. — Na delo!

Izboljšanje delovnih pogojev švedskih avtobusistov

V tem letu je bilo za 1304 šoferjev, ki vozijo avtobuse pri 95 podjetjih v tridesetih švedskih mestih, sklenjenih nekaj prav dobrih kolektivnih pogodb. Zvišanje plač znaša 2 do 10 kron tedensko. Letni dopust je podaljšan na 10 dni. Dosegli so uspeh tudi glede na uniformo in druge manj važne delavne pogoje. Pogodbe so bile sklenjene in podpisane od strani obeh zvez, delodajalcev in švedske transportne zveze.

Ni lepšega darila za god ali poroko tovariša ali tovarišice, kot lepa knjiga. Pišite takoj »Delavski založbi« v Ljubljani, da vam pošlje prospekt in cenik knjig, ki jih ima še v zalogi. — Celo zbirko lahko dobite tudi na obroke.